

**ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI
NĂM HỌC 2024 - 2025
Môn: Ngữ văn 9**

I. ĐỌC HIỂU: (6,0 điểm)

Đọc bài thơ sau và trả lời các câu hỏi:

NÓI VỚI EM

*Nếu nhắm mắt trong vườn lộng gió
Sẽ được nghe thấy tiếng chim hay
Tiếng lách rích chim sâu trong lá
Con chĩa vôi vừa hót, vừa bay.*

*Nếu nhắm mắt nghe bà kể chuyện
Sẽ được nhìn thấy các bà tiên
Thấy chú bé đi hài bảy dặm
Quả thị thơm, cô Tấm rất hiền.*

*Nếu nhắm mắt nghĩ về cha mẹ
Đã nuôi em khôn lớn từng ngày
Tay bông bé, sớm khuya vất vả
Mắt nhắm rồi, lại mở ra ngay.*

(Trích *Thơ tặng tuổi thơ*, Vũ Quần Phương,
NXB Kim Đồng, 2022, tr.14)

Câu 1 (0,5 điểm): Bài thơ trên được viết theo thể thơ nào? Chỉ ra cách gieo vần của bài thơ.

Câu 2 (2,0 điểm): Trong hai khổ thơ đầu, những hình ảnh nào được gọi ra khi “em” nhắm mắt? Theo em, cụm từ “nhắm mắt” ẩn dụ cho điều gì?

Câu 3 (1,5 điểm): Phân tích tác dụng của việc lặp cấu trúc giả định *Nếu nhắm mắt... Sẽ được...* trong hai khổ thơ đầu bài thơ?

Câu 4 (1,0 điểm): Điều gì khiến cho em bé trong bài thơ phải “nhắm mắt” rồi lại “mở ra ngay”?

Câu 5 (1,0 điểm): Em rút ra được bài học nào từ bài thơ?

II. VIẾT (14,0 điểm)

Câu 1 (4,0 điểm): Từ nội dung bài thơ ở phần Đọc hiểu, hãy viết một đoạn văn (*khoảng 200 chữ*) trình bày suy nghĩ của em về những điều kì diệu khi ta biết lắng nghe.

Câu 2 (10,0 điểm):

Có ý kiến cho rằng: “*Văn học đánh thức những tình cảm sâu lắng trong tâm hồn con người, khiến ta cảm thấy yêu gia đình, yêu quê hương và yêu cuộc sống này hơn*”.

Bằng trải nghiệm văn học của bản thân, em hãy bày tỏ quan điểm về ý kiến trên./.

HƯỚNG DẪN CHẤM
ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI
Môn: Ngữ văn 9

I. HƯỚNG DẪN CHUNG:

- Giám khảo cần nắm vững hướng dẫn chấm để đánh giá tổng quát bài làm của thí sinh. Vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm, sử dụng nhiều mức điểm một cách hợp lý; khuyến khích những bài làm sáng tạo.

- Tổng toàn bài thi 20 điểm, lẻ đến 0,25 điểm và không làm tròn điểm.

II. HƯỚNG DẪN CỤ THỂ:

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I Độc hiểu	1 (0,5đ)	- Bài thơ được viết theo thể thơ: 7 chữ - Cách gieo vần: vần chân cách (<i>hay-bay, tiên-hiền, ngày-ngay</i>) Hướng dẫn chấm: - HS trả lời được đúng như đáp án được 0,5 điểm - HS trả lời đúng một ý hỏi được 0,25 điểm - HS trả lời không đúng hoặc không trả lời được không cho điểm	0,25 0,25
		2 (2,0đ)	- Những hình ảnh gợi ra khi em bé nhắm mắt là: + Tiếng chim hay: chim sâu lách chích trong lá, chim chìa vôi vừa hót vừa bay + Các bà tiên + Chú bé đi hài 7 dặm + Quả thị, cô Tấm - Cụm từ “ <i>nhắm mắt</i> ” ẩn dụ cho sự lắng nghe, cảm nhận, thấu hiểu về sự vật, về con người, về cuộc sống xung quanh. Hướng dẫn chấm: - HS trả lời được đúng như đáp án: 2,0 điểm - HS trả lời được đúng các hình ảnh nhưng chưa giải thích được ý nghĩa cụm từ “ <i>nhắm mắt</i> ”: 1,0 điểm - HS trả lời không đúng hoặc không trả lời được không cho điểm
	3 (1,5đ)		Tác dụng của việc lặp lại cấu trúc <i>Nếu nhắm mắt ... Sẽ được ...</i> trong hai khổ đầu của bài thơ:

		<ul style="list-style-type: none"> - Liệt kê những điều kì diệu, đẹp đẽ mà chúng ta sẽ thấy được khi “nhắm mắt” - gợi mở những điều ta sẽ nhận được khi cảm nhận cuộc sống bằng sự lắng nghe, thấu hiểu. - Tăng sức biểu đạt cho đoạn thơ, làm cho lời thơ thêm uyển chuyển, giàu tính nhạc. <p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS trả lời được đúng như đáp án được 1,5 điểm - HS trả lời không đúng hoặc không trả lời được không cho điểm 	1,0
	4 (1,0đ)	<p>Em bé trong văn bản “nhắm mắt” rồi lại “mở ra ngay” vì:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Em đã thấy được tình thương, công lao sinh thành, dưỡng dục mà cha mẹ dành cho con cái - Em nhận thấy trách nhiệm lớn lao của con cái đối với cha mẹ của mình. <p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS trả lời được đúng như đáp án được 1,0 điểm - HS trả lời không đúng hoặc không trả lời được không cho điểm 	0,5 0,5
	5 (1,0đ)	<ul style="list-style-type: none"> - HS nêu được bài học hợp lí theo quan điểm cá nhân - Gợi ý: Mỗi người cần biết lắng nghe, biết nhìn, biết nghĩ ... để thấu hiểu cuộc sống, con người xung quanh và qua đó học cách sống nhân ái, yêu thương. <p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS nêu được bài học hợp lí, có sức thuyết phục: 1,0 điểm - HS nêu bài học nhưng chưa có sức thuyết phục: 0,5 điểm - HS trả lời không đúng hoặc không trả lời được không cho điểm 	1,0
II Viết	1 (4,0đ)	<p>Yêu cầu chung:</p> <p>a. Đảm bảo thể thức, dung lượng yêu cầu của một đoạn văn nghị luận. Đảm bảo các quy tắc về chuẩn chính tả, ngữ pháp, ngữ nghĩa tiếng Việt.</p>	0,25
		<p>b. Xác định đúng vấn đề: những điều kì diệu khi ta biết lắng nghe</p>	0,25
		<p>Yêu cầu cụ thể:</p> <p>c. Triển khai hợp lí nội dung đoạn văn, có thể viết đoạn văn theo định hướng sau:</p> <p>* Mở đoạn: Giới thiệu vấn đề cần nghị luận: lắng nghe là điều không thể thiếu của con người bởi nó mang lại nhiều điều kì diệu</p> <p>* Thân đoạn</p> <p>- Khi chúng ta chịu lắng nghe người khác, chúng ta sẽ nhận ra và hiểu ra được nhiều điều hơn, từ đó có thể rút</p>	0,5 2,0

	<p>kinh nghiệm cho bản thân mình và có nhiều bài học quý giá.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ý nghĩa của việc biết lắng nghe: + Mỗi người ai cũng có nhu cầu chia sẻ niềm vui nỗi buồn, nếu chúng ta lắng nghe những tâm sự của người khác tức là chúng ta có thể san sẻ với họ và khi chúng ta có nhu cầu chia sẻ, người khác sẽ lắng nghe ta. + Con người không ai chỉ nói mà không lắng nghe, lắng nghe để thấu hiểu nhau hơn, khi mọi người thấu hiểu sẽ bao dung cho nhau, như vậy những đức tính tốt đẹp sẽ được nhân lên, xã hội sẽ phát triển theo hướng tích cực hơn. + Có những điều bổ ích, thú vị mà chỉ khi ta lắng nghe ta mới có thể biết được, hiểu được nó. - Lấy một vài dẫn chứng để chứng minh (VD: Học sinh trong giờ học tập trung lắng nghe giáo viên giảng bài để hiểu bài và nắm vững kiến thức của bài giảng....) - Trong cuộc sống có nhiều người chưa biết lắng nghe người khác, chỉ cho rằng lí lẽ của mình là đúng. Những người này thường chỉ giữ quan điểm của mình mà không chịu tiếp thu những bài học từ bên ngoài, lâu dần sẽ dẫn đến tình trạng độc đoán, bảo thủ. <p>* Kết đoạn</p> <p>Khái quát lại tầm quan trọng của sự lắng nghe đồng thời rút ra bài học cho bản thân.</p> <p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đảm bảo hình thức, trình bày mạch lạc, sâu sắc, có sức thuyết phục: 3,0 -> 4,0 điểm - Đảm bảo hình thức, đủ ý nhưng diễn đạt còn vụng về : 2,5 -> 1,75 điểm - Chưa đảm bảo hình thức, chưa làm nổi bật được vấn đề: 0,5 -> 1,0 điểm - Lạc đề: Không cho điểm 	0,5
	<p>d. Sáng tạo: Có cách diễn đạt mới mẻ, thể hiện cảm xúc chân thành, sâu sắc.</p>	0,5
<p>2 (10,0đ)</p>	<p>a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận:</p> <p>Mở bài: Đưa vấn đề cần nghị luận: “<i>Văn học đánh thức những tình cảm sâu lắng trong tâm hồn con người, khiến ta cảm thấy yêu gia đình, yêu quê hương và yêu cuộc sống này hơn</i>”</p> <p>Thân bài: Phân tích, chứng minh ý kiến qua một số tác phẩm văn học.</p> <p>Kết bài: Khái quát lại vấn đề.</p>	0,5
	<p>b. Xác định đúng yêu cầu của đề:</p> <p>Văn học có khả năng đánh thức những tình cảm sâu</p>	0,5

	<p>lắng trong tâm hồn con người và làm cho con người thay đổi.</p>	
	<p><i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm:</i> Học sinh có thể triển khai theo nhiều cách nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; đảm bảo các yêu cầu sau: * <i>Giải thích được nhận định</i> - Giải thích từ ngữ: + Văn học: Văn học bắt nguồn từ cuộc sống thông qua những từ ngữ, hình ảnh, những bút pháp nghệ thuật mà tác giả đã tài tình vận dụng để phản ánh. + Khả năng đánh thức: Văn học chú trọng phản ánh tâm tư, tình cảm của con người thông qua những hình tượng nghệ thuật độc đáo, sâu sắc. Bằng đặc trưng nghệ thuật của mình, văn học lay động đến tận cùng những góc khuất của cuộc sống để tìm hạt ngọc quý ẩn sâu bên trong tâm hồn mỗi con người. + Tình cảm sâu lắng: sâu sắc, lắng đọng + Làm cho con người thay đổi: Văn học không chỉ khơi lên trong con người những cảm xúc nhẹ nhàng, êm ái mà còn dạy ta biết xót thương, căm phẫn, lên án trước những cái xấu xa, cái ác trong cuộc sống. - Ý nghĩa của cả câu: Chức năng, giá trị của văn học * <i>Sử dụng một số tác phẩm để chứng minh nhận định:</i> Đánh thức và làm con người thay đổi: yêu con người, yêu gia đình, yêu quê hương và yêu cuộc sống hơn Ví dụ về một số tác phẩm: Những bài ca dao, dân ca; bài thơ: Trong lời mẹ hát, Những cánh buồm, Quê hương, Mùa xuân nho nhỏ, Sang thu, Mẹ; truyện ngắn: Gió lạnh đầu mùa, Cô bé bán diêm, Chiếc lá cuối cùng.... (Có nói đến tác giả, hoàn cảnh ra đời của tác phẩm và xoáy sâu vào ý kiến các tác phẩm văn học đã đánh thức và làm cho con người ta thay đổi yêu thêm quê hương, yêu thêm gia đình và yêu thêm cuộc sống) * <i>Đánh giá lại nhận định sau khi đã phân tích các tác phẩm làm sáng tỏ nhận định</i> Hướng dẫn chấm: - Trình bày đầy đủ, sâu sắc: 6,0 điểm -> 7,5 điểm - Viết đầy đủ nhưng ý còn chưa rõ hoặc chưa sâu sắc: từ 2,5 điểm -> 5,5 điểm. - Trình bày chung chung, chưa rõ: 0,5 điểm - 2,0 điểm - Kể lể, diễn xuôi các tác phẩm: 0,5 điểm -> 1,0 điểm</p>	<p>1,5</p> <p>5,0</p> <p>1,0</p>
	<p><i>d. Chính tả, ngữ pháp</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt; tránh sử</p>	<p>0,5</p>

	<p>dụng văn nói; tránh lặp từ trong đoạn văn</p> <p>Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm có quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.</p>	
	<p>e. Sáng tạo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ, lập luận giàu sức thuyết phục. - Học sinh biết vận dụng lí luận văn học trong quá trình phân tích, đánh giá; biết liên hệ vấn đề nghị luận với thực tiễn đời sống; văn viết giàu hình ảnh, cảm xúc. <p>Hướng dẫn chấm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đáp ứng được 2 yêu cầu trở lên: 1,0 điểm. - Đáp ứng được 1 yêu cầu: 0,5 điểm. 	1,0
	Tổng điểm	20,0